

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily

in the United States.

Issued every day except Sundays

and legal Holidays.

75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 263. — ŠTEV. 263.

NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 9, 1921. — SREDA, 9. NOVEMBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

ANGLIJA IN PACIFIČNI DOGOVOR

POROČILA PRAVJO, DA JE PRIČELA ANGLIJA UVIDEVATI, DA NE MORE POSTATI A MERIKA DEL TROJNE ZVEZE. — AMERIŠKA ADMINISTRACIJA JE DOLOČILA SVOJE STALIŠČE GLEDE PACIFIKA.

Washington, D. C., 8. nov. — Komisiji, brez posebne postave. Iz dobro-informiranih angleških katero bi avtorizira Kongres. Izkrov se je izvedelo, da se je definitivne zveze glede Daljnega istoka bi ne bile v soglasju s splošnim stališčem administracije ter bi se lahko dvignilo proti njim sljene ugovore kot se jih je dvignilo proti versaillski pogodbi, katero je podpisal predsednik Wilson.

Glasi se, da upoštevajo Anglezi ta položaj in da ne bodo zahtevali nikakoga nevega pakta, ki bi stopil na mesto sedaj obstoječe zveze med Anglijo in Japonsko na Daljnem istoku.

Velike težkoče je najti z ozirom na pomoč, katero naj se nudi Kitajski, kajti za kaj takega je treba odkritega sodelovanja med velešilami. Vlada v Pekingu je slabia. Po deželi kar mrgoli čorobenih banditov, ki so v večji ali manjši meri pristaši in trabantje vojaških governerjev posameznih provin. Oblasti v Pekingu ne morejo vsiliti svoje vojne vojaških governerjem ali pa jih prisili, da razkrope svoje oborožene pristaše.

Nekateri so mnenja, da bi morale velike sile posredovati ter napraviti tem red s pomočjo izplačanja it razrobovanja vojaških governerjev, s čemur bi se tudi raztegnilo autoritev centralne vlade preko cele dežele.

Domnevalo se je, da bo stopila zveza na mesto sedaj obstoječe zveze med Anglijo in Japonsko. Za enkrat še ni znano, če se je ta ideja porodila v vladnih krogih. Umakniti pa se je moralna ideja veliko rahlejšega dogovora na Daljnem istoku.

Glasi se, da ima ameriška administracija v mistih definitivno stališče glede Pacifika. Posameznosti niso še jasne na dan. Oni, ki se razumejo na stvar, pa izjavljajo, da je to stališče nekako preveč "idealistično", počemur je najbrž razumeti, da naj se ne sklene nikakre definitivne zveze glede Daljnega istoka, temveč da naj se vedešo omejena na to, da podpirajo politiko, odpetih vrat, ter vzdeteč teritorijalno integratijo Kitajske.

Domnevalo se taka, da bi naša vlada napravila napako, če bi se spustila v kako kupčijo, ki bi jo involirala na Daljnem istoku, na sličen način kot bi nas involiralo dogovor glede Lige n rodov v evropske zadave, če bi ga sprejeli.

Sedanja administracija je privila do moči na temelju programa, ki izključuje vsake zveze z inozemskimi državami in deželami. Senat je pred kratkim izrekel pridržek z ozirom na mirovno pogodbo, katero je sklenil državni departement z Nemčijo ter izjavil, da se ta dežela ne sme zapleti v kakake zveze z inozemstvom, niti toliko ne, da bo imela svojega zastopnika pri Reparacijskih

ALEKSANDER JE ZASEDEL PRESTOL

Belgrad, Jugoslavija, 7. novembra. — Jugoslavski kralj Aleksander je zasedel včeraj prestol spriče velikanskih slovensnosti. V svojem govoru, v katerem je prisegel na ustavo, je rekel, da bo vedno veroval in šeči enotnost države. (Nemški liti v New Yorku delajo seveda svoje nešlane opazke ter izjavljajo, da niso Črnogore in Hrvatje prav posebno zadovoljni s tem, da spadajo v Jugoslavijo. Mogoče jih je med njimi nekaj takih, a Jugoslavija je še vedno nekaj boljšega kot pa arapsko nadgospodstvo, ki je neslo ekipno gotovi gospodi v Zagrebu).

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, liral in avstrijskih kronah

se potom nado banko izvršuje po naki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naki cene sledete:

Jugoslavija:

Rapočilja na sedajo pošte in izplačuje "Kr. poštal čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.

300 kron	\$ 1.10	1,000 kron	\$ 3.40
400 kron	\$ 1.45	5,000 kron	\$ 16.50
500 kron	\$ 1.80	10,000 kron	\$ 32.00

Glasom naredbe ministra za pošto in brzajo v Jugoslaviji je sedaj mogče tam nakazati zneske potre poštne edinice v dinarih; za vsake štiri krone bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krone ostane torej neizpremenjeno.

Italija je zasedeno ozramlje:

Rapočilja na sedajo pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.

50 lir	\$ 2.55	500 lir	\$ 22.00
100 lir	\$ 4.70	1000 lir	\$ 43.50
300 lir	\$ 13.20		

Nemška Avstrija:

Rapočilja na sedajo pošte in izplačuje "Austriache Bank" na Dunaju.

1,000 nem-avstr. kron \$ 0.95 10,000 nem-avstr. kron \$ 6.00
5,000 nem-avstr. kron \$ 3.50 50,000 nem-avstr. kron \$ 25.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat neprizakovano: iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni, katera dan kot naročnik denar doberje v reke.

Kot generalni zaposlniki: "Jadranska Banka" in ujetni podružnice imamo raziskane izvadne ugovore pogobe, ki bodo velike koristi za ene, ki so že ali se bodo posluševali naše banke.

Denar nam je poslat najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York
(Advertisement)

ROMANCIJE MLEKA V NEW YORKU.

V New Yorku še vedno trajajo prevažači mleka. Če nima soso danji grocer mleka, je ponavadi treba ti daleč pon. Bogati ga dovozajo z avtomobili, revni ga prinašajo peš.

TRITISOČ DVESTO MILIJONOV V DAVKIH

Grški armadni zdravnik je bil poslan v ječo, ker je pisal kraljici neuljudno pismo.

Washington, D. C., 8. novembra. — Davčna revizijska predloga bo sedaj že tretjič izpremenjena in sicer od strani konferenčnega komiteja obenam.

Predloga je bila danes zjutraj malo pred drugo uro sprejeta v senatu z 38 proti 24 glasovom.

Washington, D. C., 8. novembra. — Davčna revizijska predloga bo sedaj že tretjič izpremenjena in sicer od strani konferenčnega komiteja. Koncem tega meseca pa bo najbrž predložena predsedniku Hardinu gu v podpis.

V svoji sedanjih oblikah bi predloga, soglasno s enim vsemi finančnih izvedencev nekaj 3250 milijonov dollarjev, to je nekako dvesto milijonov manj kot pa sedaj veljavna postava. Predloga bi zmanjšala davčno brezne dežele za nekako 75 milijonov dollarjev na leto. Posvetovanja konferenčnega komiteja najbrž ne bodo uveljavila dosti izpremenj. Senat in poslanska zbornica sta se zedinila glede treh velikih odredb, namreč odprave Excess Profit davka, odprave transportacijskega davka od 1. januarja naprej ter pridržanja sedanega korporacijskega davka.

Izmed nadaljnjih dolob nevedne predloge je treba pavdarni dodatno oproščenje od davčnega izplačevanja v znesku \$500 za družinske očete, ki imajo manj kot tisoč dollarjev dohodka ter po dveto za odvisne družinske člane. Davek se pričenja torej šele pri dohodkih, ki znašajo več kot \$2500 na leto.

Odpovedan je davek na chewing gum, športne predmete, muzikalne instrumente, električne vrtljake in druge predmete ter davek v kolekcih na patentne medicine, toletrne predmete, sodo in sladoledi.

Senat je odklonil zadnja dva dva predloga, ki sta določala bonus za vojne veterane.

PRVI SNEG V BOSTONU.

Boston, Mass., 7. novembra. — Prvi sneg v tej seziji je padel danes zjutraj v severnem delu tega mesta in okolici. Na južnem delu mesta je padel dež.

DRZEN ROPARSKI POSLAN V JEČO

Maskirani toicvaji se napadli restavracijo v Bronxu ter dobili 5.000 dolarjev.

V pondeljek zjutraj so se ponavili naenkrat štirje, z revolveri oboroženi moški, ki so imeli obrazce ovite z robov v Westchesterju restaurantu v Bronxu ter opali približno dvajset ljudi, ki so se mudili v restavraciji. — Črdi se, da je znani plen pettiči doljarjev v gotovem denarju nakinut. Roparji so prišli v taščikabu rjave in bele barve. Avtomobil je čakal zunaj in peti ropar je z revolverjem v roki prišel Šoferja, da je gnal motor naprej in da ga ni ustavil.

Štirje roparji pa so medtem v restavraciji ukazali gostom, naj hvalejno roke, kar so v veseljem storili Špici pretiči revolverjev, nakar so se morali postaviti ob zid, z lastniki restavracije vred ter nekim drugim gostilnjarem, ki ima v bližini svoj restavrant.

Eden izmed gostov je tvegao svoje življenje, ko je spustil roko na navzduš, da vratne 300 doljarjev v bankovceh, a njegov poskus se je ponesrečil, ker je padel denar zopet spodaj pri hlačni ven. Eden, izmed banditov je ta denar pobral in rekel, da bo zdobil črepino vsakemu ki bi poskušal ka takega. Neki nadaljnji banditi pa je med tem časom izpraznili blagajno.

Ko so bili vsi navzoči olajšani in izpraznjeni, so skočili banditi v čakajoči avtomobil in prisili voznika, da je vozil z največjo naglico.

Avtomobil se je odpeljal z nagnico petdesetih milij na uro, a kmalu je prišlo do poloma, kajti v naglem diru je zavozil Šofer na tlak ter se nato zarezel v zid, ob katerem je tudi obstal, ves razbiti. Neki v bližini se nahajajoči policist je čul kravati, pohite na lice mesta ter našel Šoferja, ki mu je pojasmil celo zadevo.

PERU HOČE NALOŽITI DAVEKE ZA NARODNO OBRAMBO.

Lima, Peru, 8. novembra. — Denar za narodno obrambo se bo naboljšal s pomočjo domoljubne davčne vrednosti daveka na opojne piščake, parfume in slasnice ter en ali dva dva dva davek na avtomobile v vozovem.

Poleg tega ustvarja davek na avtomobile, ki so dejanski v rabi, katerega pa bo treba plačati le enkrat.

DRZEN ROPARSKI NAPAD NA VLAK

DESET BANDITOV JE NAPADLO VLAK N POSREČILO SE IM JE ODNESTI PVE POŠTNI VRECI REGISTRIRANI POŠLJATEV. — VES NAPAD JE BIL IZVANREDNO DOBRO ORGANIZIRAN.

Paxton, Ill., 8. novembra. —

Na stotine mož v posah je izkazalo zgodaj danes v zjutraj deset banditov, ki so tekmo pretekli sestavili New Orleans Limited.

Bandita sta ukazala strojevadji, naj pelje naprej na neki v bližini nahajajoči se most, kjer je moral strojevadja ustaviti.

Strojevadja je moral nato zavleciti poštni in prtljagni voz na drugo stran reke, dočim so ostali vozovi na drugem bregu, da se na ta način prepreči vmešavanje potnikov. Tedaj pa je prišlo na tiste mesta osem nadaljnih banditov, ki so prišli z avtomobili in pričeli se napad na poštni voz.

Pod pretnjo, da bodo ustrelili strojevadja in kurjača, če ne bo odprt post, voz, so banditi prisili oba poštna uradnika, da sta odprla vrata, in kateri sta strojevadja in kurjača zlezla noter, so se vrata od znotraj zaprla.

Več nabojev dinamita in strejanje iz puški in pištolj je konečno odprlo vrata in vnel se boj moža proti možu, ki se je končal šele tedaj, ko so vrgli banditi v vlogo dve bombe, ki sta zapalili ogjen. Mož, ki so bili v kari, so prišli ven, nakar so roparji prišli za treti, vsebujoči registrirano pošto ter se odpeljali v svoje avtomobile.

Vlak je nadaljeval svojo pot, a brez poštnega vezja, do Champaign, kjer si poslali ranjene v bolnico.

ta kraj, soglasne s superintendenptom divizije, Hevronom.

Bandita sta ukazala strojevadji, naj pelje naprej na neki v bližini nahajajoči se most, kjer je moral strojevadja ustaviti.

Strojevadja je moral nato zavleciti poštni in prtljagni voz na drugo stran reke, dočim so ostali vozovi na drugem bregu, da se na ta način prepre

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" intaja vsaki dan izjemni nodelj in priznakov.

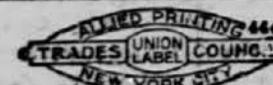
Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
Za Canada	za celo leto	\$8.00
Za pol leta	za celo leta	\$5.00
Za četr leta	za celo leta	\$7.00
	za pol leta	\$7.00

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Intajd Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscriptions - yearly \$6.00

Advancements on Account.

Dopis brez podpisu je obvezan na priobčenje. Denar naj se bodoval na pošti po Money Order. Pri spremstvu kraje naravnih predstav, da ne zame tudi prejšnje bivališče manjših, da hitrejš načemo razlovnika.

GLAS NARODA
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

BLAMAŽA.

Ko so pred tedni izjavili voditelji, da bodo železničarji zastrajkali, se je pojavil v onih, ki poznavajo razmere v železničarskih bratovščinah, velik dvon.

Strajk se jih je zdel nekaj mogočega, nikakor pa ne nekaj verjetnega.

Uradniki petih železničarskih bratovščin so zopet zapretili s stavko. Ta pretinja pa privabi vsakomur le pomilovanem nasmeju na ustno. Vsakomur se smilijo delevi, katere vodijo "voditelji" za nas.

Napoved štrajka je bila preklicana, ko se je izvedelo, da bodo centralne in lokalne uradnike zaprli ter jih obtožili zarote. Uradniki so sporočili članom organizacij to brez vsakega sramu ter mislijo obenem, da so se s tem dovoljno opravičili.

Uradniki so pisali med drugim:

"Brez dvoma izprevidite, kako strašne posledice bi imelo dejstvo, da bi vladu v slučaju štrajka zaprla vse uradnike železničarskih umij. Železničarji bi potem takem ne imeli nikogar, ki bi jim svetoval in jih vodil."

Dobro, štrajk naj bi izbruhnil, delaveci bi ostali doma, vlada bi pa voditelje poslala v ječo. Kaj bi bilo potem? Po našem mnenju imajo delaveci toliko pameti, da bi se ne podali prej na delo, dokler bi ne bili voditelji izpuščeni.

Vsako pogajanje z železničarskimi baroni, z vladom, delavske oblastjo itd. bi bilo nemogoče, dokler bi bili voditelji v ječi.

Aretacija voditeljev bi ojačila štrajkarske vrste. V tem slučaju bi bila njihova prva zahteva: — Izpustite naše voditelje in potem bomo govorili naprej. To bi tudi železničarji razumeli, če bi bili zreli za svojo nalogo in pripravljeni za štrajk.

To pa niso bili in niti sedaj niso. Voditelji petih bratovščin nimajo dovolj poguma, da bi izvedli štrajk, v katerem bi zanjimi postopala vlada kot z uporniki.

Železničarji niso pravi ustaši proti kapitalističnemu sistemu. Vedo, da jih čevelj tiči, pa ne vedo natančno kje. Dosti časa in truda bo še treba, predno se jim bo zjasnilo v glavi.

Pod voditelji kot so Stone, Lee, Carter, Sheppard in Cashen pa ne bo nikdar prišli do pravega razočetja.

Veliko Jugoslovjanov more še priti v Združene države

Stevilo ljudi, rojenih v Jugoslaviji, ki smo priti v Združene države tekom fiskalnega leta 1921 — 1922, to je od 1. julija 1921 do 30. junija 1922, znaša 6405. To je takozvana letna kvota na podlagi novega priseljeniškega zakona, ki omrežuje priseljevanje na govorov odstotek, namreč na tri odstotka tukaj že nastanjenih priseljev iz dotedne države. Te odstotki se jih izračunata na podlagi ljudskega števila od leta 1919, in ker so statistike glede Jugoslovjan iz znanih razlogov jalo netočne, je kvota za Jugoslovjan izvenredno nizka.

Torej od 1. julija 1921 do 30. junija 1922 sme priti v Združene države le 6405 priseljev iz Jugoslavije. Od tega skupnega števila sme priti vsak mesec kvečljemu ena petina cejlonečne kvote, — namreč 1281; to je takozvana mesečna kvota. Dosedaj je bila vsakita mesečna kvota za Jugoslovane izpolnjena; razen tega pa je bilo meseca junija, torej pred začetkom fiskalnega leta, pripusčenih mnogo priseljev, katerih stevilo gre tudi na račun letne kvote. Novi zakon je namreč stopil v veljavo dne 3. junija t. l. in je bila za ta mesec določena posebna kvota. Meseca junija pa niso poslani nikoga nazaj, aki jih je pripeljal v Jugoslovjan, marveč so za stevilo teh priseljev obrenili letno kvoto za tekoče fiskalno leto.

Od 1. junija pa do 30. septembra je prišlo in bito pripusčenih v Ameriko 3941 Jugoslovjan. Mesečna kvota za oktober pa je tudi izpolnjena. Kakor sedaj naznana generalni komisar za priseljevanje, že bne 1. novembra ves preostane letne kvote za Jugoslovane znaša le okoli 1000. To pomenja, da od 1. novembra tega leta do 30. junija 1922 sme priti v Združene države le 1000 ljudi, rojenih v Jugoslaviji.

Torej, ako bodo jugoslovanski priseljenci prihajali v istem razmerju, kakor dosedaj, bo vsa letna kvota glede Jugoslovjan izčrpana že pred koncem novembra in potem ne bo nobenemu priseljenemu iz Jugoslavije več dovoljen vstop v Združene države do konca pridnjega junija. Izključeni so le oni, ki se vravajo v Ameriko po kvečljemu sestmesečnem obisku v starem kraju, ali oni, ki prihajajo v Ameriko le začasno po trgovskih poslih ali zabavi in nameravajo ostati tukaj kvečljemu šest mesecev. Oni, ki imajo ameriško državljanstvo, so seveda prosti, da smejo priti, kadar hočejo.

Opozorjam radi tega vse one, ki pričakujejo prijatelje ali srodnike iz starega kraja, naj pazne prečitajo, kar smo, zgoraj navedli, tako da ne bodo razočarani in da se znašo ravnati po tem. Poslavljamo, da le tisoč oseb smejo se priti iz Jugoslavije v Ameriko, in ti so gotovo že na poti, ali pa se pripravljajo na potovanje. Računati na prihod drugih, je le pripravljati sebi trdko razočaranje, in pomaga družini z njimi. Tudi škodovali za 1930 K.

Iz Slovenije.

Ljubezni mož

Jožef Potočnik, posestnik v Strmeji pri Ptaju, živi že dalj časa s svojo ženo v prepiru. Te dni pa si ni mogel drugače ježe ohladiti, kot da je ženo oklofut. Pri tem je prizadejal poškodbo na levem ušesu, vendar česar se je morala podati v bolnišnico.

V Bohinjskem jezeru vstopila.

V nedeljo popoldne se je v družbi svojega spremljevalec vozila po Bohinjskem jezeru 17letni Jožef Rijavec, hčerka železničkega delavca v Bohinjski Bistrici. Ko je spremljevalec zdrelmo veslo v vodo, se je delavka sklonila, da dvigne veslo. Pri tem pa je izgubila ravnotežje ter padla v vodo. Našla je smrt v jezeru.

Prodaja mestnih vojašnic v Mariboru.

Mariborska mestna občina je znamenom, da sanira slabe finančne razmere, nastale vsled vojne, ponudila svoječasno vojnemu ministru mestne vojašnice v način. Vojno ministrstvo je sedaj odgovoril, pritridental in je tako upato, da se prodaja izvrši v kratek čas. Izkušen je zagrebškemu sedišču.

Sanatorij v Ptaju.

Dr. Rehule, primarij javne bolnice v Ptaju, imenovan v družbi s tamošnjim praktičnim zdravnikom dr. Jenkom ustanoviti sanatorij (zdravilišče).

Sokolsko-vojaški nastopi.

Mariborski Sokol in vojaštvu sta priradel vrsto tekem in napov, ki imajo name, pokazati rezultate, ki jih donaša sokolska telesna vzgoja vojaštvu in Sokolu.

Kaplan Zupanič obsojen.

Okrajno glavarstvo v Celju je obsojilo na 14 dni zapora in 1000 kron glebe kaplana Antona Zupaniča v Grizah v Savinjski dolini, ker se je na državni praznik sv. Cirila in Metoda po službi božji odstranil od altarja, predno se je odpela državna himna.

Redek jubilej.

Stavec Narodne tiskarne Janko Drol v Ljubljani je 2. oktobra občajal 40letnico, odkar je zaposlen v tem podjetju, in obenem, od kar je član Sokola. Čestital so mu stanovski kolegi, Sokol v posebni deputaciji in odbor tiskarne. Prejel je tudi sponinska darila.

Poroka v Celju.

Poročil se je knjigovodja Zvezne tiskarne Pavel Zubakovšek z gd. Minko Repovš iz Zagorja.

Spominska pliča Boštjanu Olipu.

Povedom dograditve Sokolskega doma je odčrilo sokolsko društvo v Radovljici dne 2. oktobra

v svojem domu na prečni ulici.

Načrtovali so voditelji, da

je voditelj, da je voditelj, da je

je voditelj, da je voditelj,

Skrivnost Charlie Rossa.

Resnična zgodba. — Poroča Robert Emmet Golden.

Julija meseca vsakega leta imajo maloštevilni preživeli veterani Pinkertonove detektivske agencije, ki so se vedno ohranili živ spomin na slavni slučaj Charlie Ross-a, navado priti v ameriške časnikarske urade ter občutiti svoje spomine.

Večina teh starih detektivov je že zapustila aktivno službo. Med njimi jih je več, ki dobiljajo penzije od različnih agentur, s katerimi so bili preje v zvezi.

Noben izmed prvotnih šestih mož, katerim je bila poverjena ta zadeva, ni več pri življenu. zadnji med njimi je umrl pred par leti v Atlanta, Ga. Bil je doberstev trgovec. Okoliščine so ga pred številnimi leti prisile, da se je izneveril svojem poklicu in na njenem novem polju mu je bila sveta mila, a nikdar ni izgubil svoje ljudskega detektivskega posla.

On je odkritosrčno priznal, da je bilo skrajno razočaranje s samim seboj in s svojimi tovraši, ker niso mogli rešiti velike Charlie Ross skrivnosti, vzrok, da se je izpremenil iz Pinkertonovega agenta v uspešnega trgovca.

Svojim intimnim prijateljem je pripovedoval, da mož vsako leto, ko se je bližala obletnica tega velikega zločina, povest tega mogoče najbolj proslavljenega slučaja svoje vrste v svetovni zgodovini.

Zločin in kako se ga je izvršil: zasledovanje in kako se je izpolnilo; tragične sumit podlilih odvajalev in žalostni konec male žrtve, — vse te stvari je poročal na dolgo in široko.

Povest, katero bočno povedati takoj v bistvena dejstva je mogoče ugotoviti iz rekerjev, ki obstajajo še danes v arhivih starega Mulberry St v New Yorku, Pinkertonovega glavnega stana v Chicago, ter Scotland Yarda v Londonu.

Veliki detektivi priznavajo, da je slučaj Rossa najbolj prosluli zločin odvajanja v vseh časih. Ta zločin je bil izvršen dne 2. julija 1874 in čeprav ni sedanja generacija še nikdar nicesar izvedela o posameznostih te zadeve, ki je postala meglema v glavah starejših ljudi, je ime Charlie Ross še vedno dobro znano v številnih delih sveta.

Še nikdar ni bilo zločira, ki bi tako globoko ganil veliko srečo človeštva kot sta ga gnila odvedenje ter predčasna smrt tega širšega strega, zlatolasega dečka.

V majhnem prednemstvu Germantown, tik poleg Philadelphia, je stala preje lepa hiša, zgrajena iz rdeče opeke.

Ta velika hiša, z lepimi tratami na krog, je bila last nekega Christiana K. Ross, bogatega in aristokratičnega človeka, ki je bil priljubljen pri vseh svojih šo-mičenjih.

M. Ross je živel tam nekaj časa v mirni sreči s svojo ženo in dvema sinovoma, uživajoč vse udobnosti, katerje lahko nudi denar in na obzorju svojega življenceja je videl manj oblakov kot katerikoli drugi povprečni človek.

Nato pa so napočili zli dnevi. Bogastvo je pričelo giniti ter končno izginilo. Končno ni imel nicesar drugega kot hišo, svojo ženo in oba sina.

Ko je prišlo do tega, ga je zadeval nadaljnja kruta nesreča. Nekega lepega jutra sta se oba dečka igrala na trati pred hišo, ko je naenkrat eden teh dečkov izginil!

Bil je star štiri leta, zlatih las, sinjih očeh ter ličišču kot kri in mleko. Imel je obraz in postavo majhnega aristokrata, nosil najlepše oblike ter bil skrajno priključljiv otrok. Ime mu je bilo Charlie.

Njegov bratec se je vrnil v hišo ter povdal povest o dveh surovih izgledajočih možkih, ki sta se jima približala, ko sta se igrala in ki sa vzel Charlie-ja s seboj, da mu kupita "candy-ja". Rekla sta, da je tako srčkan, najhen deček.

To se je pričetilo usodepolnega 2. julija 1874.

Vznemirjeni starši so čakali ter upali, da bo vsaka nadaljnja sekunda prinesla na njih učesačev stopinj Charlie-ja odmevanjih od peska. On pa se ni vrnil in starša sta se obrnila na politiko.

Dva dni po tem, ko je deček izginil je dobil nestrpni oče spoščilo, pisano nepravilno in netesano, ki je jajvaljo, da je bil Charlie odveden in da ga drže odvajale, dokler ne bo plačana od kupnina.

Mr. Ross je bil ves iz sebe ter več kot en milijon dolarjev v nadgradah, da se najde onega malega, zlatolasega dečka.

Obvestite svoje prijatelje, da bomo plačali vse stroške zasledovanja ter vrhu tega še bonus desetič tisoč dolarjev.

Pozneje so podvajili bonus. Nato so rekli, da plačajo petdeset tisoč dolarjev.

Še pozneje so rekli sto tisoč dolarjev in nato dvesto tisoč.

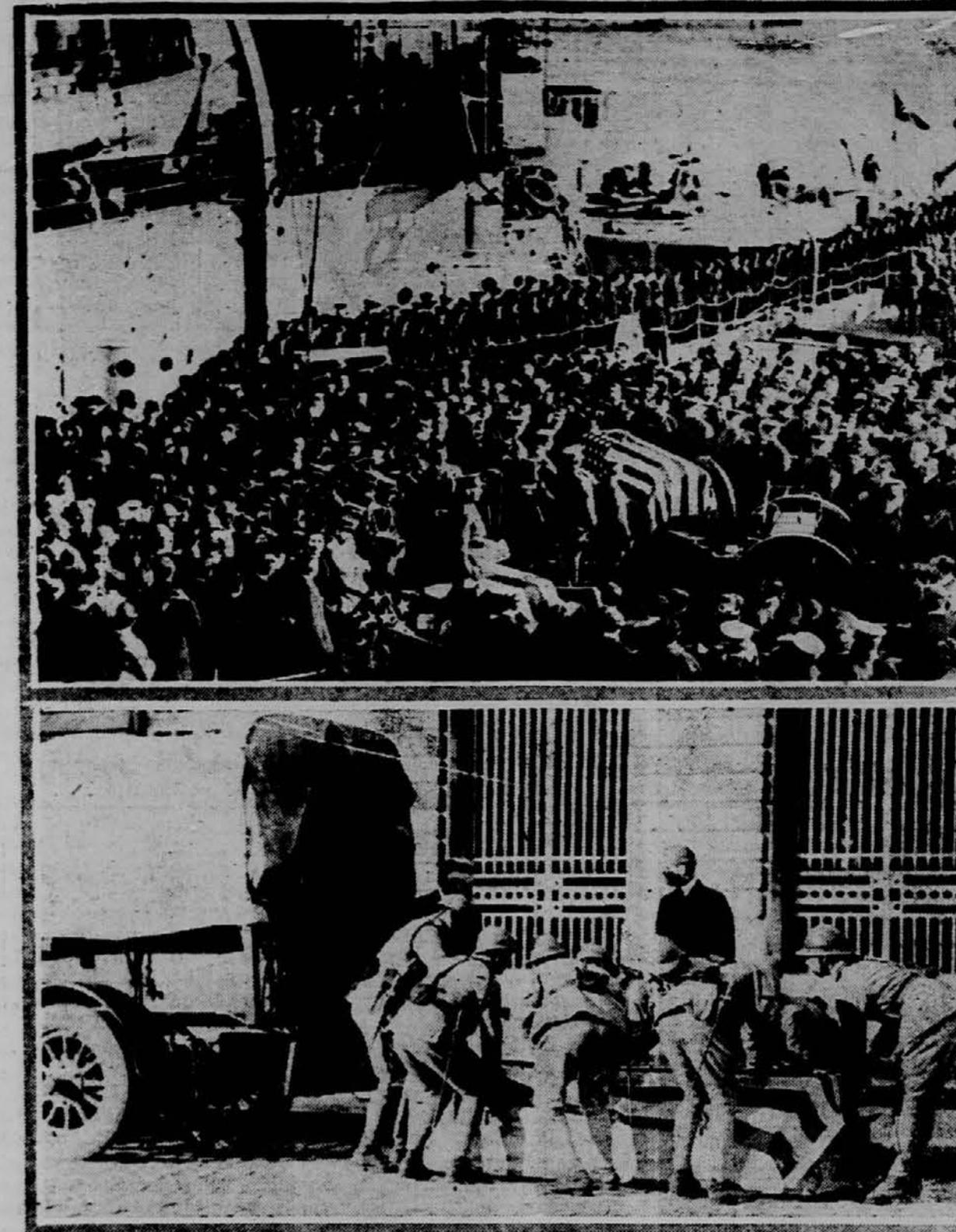
Konečno pa so izjavili, da so pripravljeni plačati "katerokoli sveto".

Vsega skupaj se je ponudilo več kot en milijon dolarjev v nadgradah, da se najde onega malega, zlatolasega dečka.

Čakajte, — so odvornili negovi predvini prijatelji. — Policija bo kmalu izsledila te lobove. Plačati od kupnino, oti ne pomembajo, niti drugega kot hodriti lovo, k nadaljnemu poskusom te vrste.

Mr. Ross je uvidel upravičnost teh argumentov in kljub svoji nestrpnosti in žalosti je čakal.

Policia je pričela zasledovati odvajale in zgodovina egle za

PREVOZ AMERIŠKEGA "NEP OZNANCA VOJAKA".

S parnikom "Olympia" se je od peljalo iz Francije truplo ameriškega "nepoznanega vojaka". Danes bo prevedeno truplo v Washington ter bo pokopano na "Elm Street" na narodnem pokopališču v Arlington.

dve je postala znana potom časopisja Bil je nov zločin, to odvedenje otroka in grozota, tega zločina je tako prevzela sreca možnih in seveda tudi žensk, da se je vprito lov na dečka in njegove odvajale, kot se ga ni vprito, še nikdar.

Dan za dan so dajali časniki in loveci novo inšpiracijo. V svojih poročilih so slikali nežnega dečka, ki trpi nevrijetne grozote in rok svojih mučiteljev ter koprni po svoji materi in svojem majhnu bratu. Popisovali so tisto tugo očeta ter srečo pretresajoče solze matere. Javnost se je pricela vedno bolj in bolj zanimati za stvar in iskali so podvajili svoje napore, a potekel je teden za teden, ne da bi se posrečilo najti sled v bivalnišču dečka. Odvajale so bili tisti in nicesar več niti bilo slišati o njih.

Konečno so prišli bogati prijatelji Christiana K. Ross, k slednjemu ter mu ponudili denar za kačerega je prosil in še več.

Daj to odvajalem, v našem imenu, — so rekli, precej oblastno.

Obrnili so se tudi na Pinkertonov zavod, ti milijonski prijatelji nezveznega očeta ter mnaročili, naj spusti na sled svoje najboljše ljude. Oglasili so se še nadaljni po celem ter razpali na nagrade za vrnitev dečka. V Philadelphiji se je sestala skupina bogatih mož, med njimi Childsi in Drexels-i ter skenili uporabiti najboljše sredstva v Ameriki in če treba tudi v Evropi, da se vrne Charlie Ross njegovim staršem.

Detectivi so časniki poročevali ter jim rekli:

— Obvestite svoje prijatelje, da bomo plačali vse stroške zasledovanja ter vrhu tega še bonus desetič tisoč dolarjev.

Pozneje so podvajili bonus. Nato so rekli, da plačajo petdeset tisoč dolarjev.

Še pozneje so rekli sto tisoč dolarjev in nato dvesto tisoč.

Konečno pa so izjavili, da so pripravljeni plačati "katerokoli sveto".

Vsega skupaj se je ponudilo več kot en milijon dolarjev v nadgradah, da se najde onega malega, zlatolasega dečka.

Pozneje so podvajili bonus. Nato so rekli, da plačajo petdeset tisoč dolarjev.

Še pozneje so rekli sto tisoč dolarjev in nato dvesto tisoč.

Konečno pa so izjavili, da so pripravljeni plačati "katerokoli sveto".

Potekali pa so tedni, neizprosnii in nestrenski starši so čakali in upali, a zaman, kajti nobena novice ni prišla o pogrešanem otroku. Detectivi so bili ves čas prevarčani, da se držita Mosher in Douglas nekje v bližini New Yorka. V tem mestu pa se je izgubi

la sled in vsak izhod iz te velike metropole je bil skrbno zastrazen, tako, da je bil beg obeh skoraj nemogoč. Eljub temu pa so ostala najbolj skrbna poizvedovanja in povpraševanja v New Yorku in okolici brez uspeha in nikjer ni bilo človeka, ki bi viden oba.

Detectivi so našli, da sta bila vložena, da sta ukradla Charlie Ross ter nato navidez izginila s površja zemlje, neki starejski lov, po imenu Mosher ter mlajši njegov tovaris, po imenu Douglass.

Ta par je bil policiji dobro pošten, a pregeki obih proti postavili so bili vedno manjšega značaja. Oba zločinea sta se vozila po deželi z napolođitim vozom ter sta navid z prodajala mazilo za peči. Resnični posel obeh pa je bil vpravljajoč ulomek v bise, kajih lastniki ali stanovalci so bili začasno odstranjeni.

Oba ta dva lopova sta se ravno izpeljala skozi Germantown, ko sta videa Charlieja igrali se na trati ter ga ukradla v trenutku načinka. To je bil zločin, ki je daleč presegel njihovo običajno delo.

Detectivi pa so doživeli še drugačno razočaranje. Tikala so se ljudi, ki so prostovoljno müdili svoje informacije. Dolgo časa se ni posrečilo detectivom niti drugemu kot to, da so ugotovili trenutek, ko sta oba odvajalec s dečkom vred izginila s površja zemlje.

Končno pa se je newyorski policiji posrečilo prijeti mož, po imenu Gil Mosher, brata enega izmed odvajalev.

Gil je rekel, da bo izročil oba begunci v roke police, a le pod pogojem, da bo postal njegov brat. Končno pa se je newyorski policiji posrečilo prijeti mož, po imenu Gil Mosher, brata enega izmed odvajalev.

Gil je rekel, da bo izročil oba begunci v roke police, a le pod pogojem, da bo postal njegov brat. Končno pa se je newyorski policiji posrečilo prijeti mož, po imenu Gil Mosher, brata enega izmed odvajalev.

Ta mož bi vam lahko povedal vse o Charlieju Rossu.

Nato pa je padel tudi on na mrtve.

Kmalu po smrti obeh teh zločinov je prišel Gil Mosher zoper v Pinkertonov urad v New Yorku ter povedal detectivom, da je Charlie Ross mrtev.

Bekel je, da se je sestal s svojim bratom kmalu po smrti dečka in da mu je brat povedal kaj se je odločil za mrtvora. Odločil je s konjem k reki Essone, se privzel na vozilo in si potem obesila težak kamien. Pognala je konja v glebo, kamo vodo, v kateri sta se potem oba utopila.

Moderna kitajska poroka.

V "Cnel Newsu" nazvano — Yuen Ren Chao svojo poroko sledi: — Dr. phil. Yuen Ren Chao in gd. dr. med. Bu Wei Hang naznanjata, da sta se poročila v Pekingu dne 1. junija 1921, po zgodnjem stetu tako, da sta podpisala neki dokument, na katerem podpisani tudi priči dr. phil. Su Huth in gd. Chen Chu. Da se izogneta vsem nesposetnim običajem, odklanjata vse darove, razen cestitk. Čez mesec dni so nam dobrodošli vsi prijatelji in znanci v najinem stanovanju.

Pevski dvoboj Šaljapin contra Gorki.

Svetovno znan ruski baritonist Šaljapin se mudri sedaj na Angleškem, kjer prireja koncerte v kostri stradajočih ruske dece. Angleške novine so priobčile ob tej prilikai več anekdot iz življenja velikega umetnika, zlasti ono o pevskem dvoboji med Šaljapinom in Gorkijem. Kakor znano, sta živeli oba umetnika svoječasno v velikih denarnih stiskih. Da bi kaj zaslužila, sta se ponudila kot pevca v neki cerkvi. Regens kora je preizkusil obeh glas in je na splošno začudenje obeh odbil glas Šaljapina, češ, da nimá glasu, pač pa je sprejel Gorkega. Iz tegabi se moglo sklepati, da ima tudi Gorki dober glas, ali pa je imel regens kora jasno slab okus. Najbrž bo veljala poslednja.

Venizelos se je oženil.

V Londonu se je poročil 15. septembra bivši grški ministarski predsednik Venizelos z gospodinjo Schillizzi. Poročil se je civilno in cerkveno.

Zapadna Slovenska Zveza

USTANOVLJENA

5. JULIJA 1908

INKPORIRANA

27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLOVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN PIKE, 4459 Wash. St., Denver, Colo.
Vicepredsednik: JOHN FAJDIGA Box 53, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABE, 4822 Wash. St., Denver, Colo.
Zapisnikar: ROBERT RORBECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSEPH VIDETICH, 448, Logan St., Denver, Colo.
Zapisnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Cestnus St., Leadville, Colo.

NADZORNÍ ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 817 East C. St., Denver, Colo.
MIHAEL KAPSCH, 803 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

PODŽEVNAČNI ODBOR:

Predsednik: FRANC BOYNTZ, RR. 2, Box 182 Pueblo, Colo.
JOHN KOCHMAN, 1268 Mahan Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAR, 502-504 — 45 Ave., Denver, Colo.

ZDRAVEVNAČNI ODBOR:

Predsednik: FRANC BOYNTZ, RR. 2, Box 182 Pueblo, Colo.
FRANK MARTELJAK, Box 607, Johnston City, Ill.
PETER GESHELL, 446 Wash. St., Denver, Colo.

ZDRAVNI DRŽAVNIK:

DR. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

SLAV NARODA, 21 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Vse članove univerzitete in vse akademike, ki se poslušajo na sp. in. učna, pravica na predsednika gl. univerzitarnega odbora, propisa na sp. in. predsednika zdravnega poravnega odbora.

<p

Vojna ni uplivala na žene Baskov.

Poroča Borden Harriman.

V južnih departmентаh Francije, kjer žepe majhne vasice v senci Pirinejev, je tudi nekaj duši iz takozvane Kamenite dobe.

Pred več kot štiridesetisoč ali več let pred rojstvom Krista je tukaj pleme Cro - Magnon spočelo umetnost. Na stenah teh duplin so našli učenjaki risbe živali, ki so že davno izumrle in katere so lovili ljudje, ki so živelii v tej pokrajini.

Če je mogoče zaupati sličnosti razvoja lobanje ter dejstvu, da je v bližini tega kraja najbolj primitivni jezik v Evropi, potem predstavlja narod v tem delu Francije najstarejše živeče pleme v zapadni Evropi in to predstavlja dalje najbolj presenetljivo primoč prebivalstva, ki je postal neizprenjenje nešteta tisočletja.

Obiskovalcu se zde postopja v ozemlju kot simbol onih prazgodovinstv mož, ki so pred tisoči in tisoč let stanovali v istih grotah in dolinah ter vršili svojo trgovino s kamenitom orojem, katero so v zadnjem času našli v suhih strugah nekdajnih rek.

Potni obiskovalci v severni in centralni Franciji, so zgrajene hiše in skedenji vseh teh kmetov izključno le iz kamna. Tudi polja so deljena drugo od drugega s kamenitimi zidovi.

V enem slučaju je v neki galleriji v ozadju neke dupline oddihnil par kapnikov, ki so zastavljali pot v manjšo duplino. V tej duplini so našli znanstveniki dva ilovnata kipa bivolov, ki so se potikal po evropskih divjinah predno so se storili kapniki hot zastor pri vhodu v to duplino, kar je trajalo nešteta tisočletja s pomočjo kaplje vode, padajoče s stropa. Učenjaki so našli v ilovnatih teh dupline tudi sledove nog ljudi, ki so modelirali tega bivola; ali evropskega bivola; nadalje kose kremencu, ki so služili kot orodje ter kepi ilovicie, iz katerih se je modeliralo kipa. Na kephah te ilovice pa je natančno videti odtise prestov, ki so že davno mrtvi. Ta dva maha kipa, katera so napravili prazgodovinski ljudje, živeči pred več kot štirideset tisoč leti, sta krasno izvršena ter popolnoma ohranjena.

Nedaleč pred, na stenah neke nadaljnje dupline, so našli podobe bizonov in divij konj iz iste odaljene dobe. Te risbe so gravirane v steno s pomočjo ostrega kremencem na gladki stene dupline, ter nato pobarvane z barvo, napravljeno iz okre (zelene rute, pomešane s prstjo, rdeče ali rumene barve) in manzanga, pomešane z živalsko mačijo. — Votle kosti severnega jelena so rabili pravljani umetniki kot lonce ali posode za barve in te so bile prisane v skalo z ostrimi kameni ter so predstavljale leve in velikanske jelene, ki so se potikal po takratnih gozdovih Evrope, ko so živelii ti prazgodovinski ljudje - umetniki.

Globoko zakopane v peči vseh teh pirnejskih dolin ter šele pred krščkim spravljenia na dan neče ta primitivna umetnost močen žarek luči in razumevanja one dobe, ko je bil duh človeka se vedno zakopan v skrajno barbarstvo. Te slike nam kažejo radi skrbnosti, s katero se jih je izvršilo, in radi napredka, katerega kažejo, da je bil smisel za lepoto ter želja predstaviti jo s črtami in barvami med prvimi naroči probujajoče se duše človeka. To niso nikaka čečkanja, nikake igrače, temveč resni napor, da se prestavi naravo kot je prikazovala ljudstvo.

Rekla je, da je padel njea brat v vojni in da sta se dva nadaljnja vrnila, a že na malo časa, nakar sta zopet odšla. Rekla sta, da v mestu lahko boljše in hitrejše služita denar. — Težko je za mojo mater. — je pojasnila, — a končno jima ne moremo zameriti. — To je posledica vojne. Še vedno triptita ter sta nemirna in nervozna.

V teh vseh je tudi dosti žensk, ki niso še nikdar prišle iz njih. One maloštevilne, ki so prišle iz vasi, so še ponavadi preko meje na Špansko. Kjer so bili vsi moški v kaki družini ubiti, opravljajo vse dela na kmetijah ženske same, kajti to je edino sredstvo, s katerim se morejo preživeti.

Kmet je v takajšnji okolici vam bodo vedno zagotavljali, da opravljajo svoja dela vestno in trajno. Nekateri pravijo: — Mi smo prav tako pridni kot so Nemci in mi nočemo nikake postave, da se sme delati le po osem ur na dan. — Po polni mieri se zavedajo dejstva, da jezi bogastvo Francije v njenih poljedelskih okrajih in vseled tega postopejo tudi temu primerno. Ne vedo pa ali pa nečo priznati, da je prebivalstvo v industrijskih središčih težko obdobjeno, dočim plujejo prebivalstvo poljedelskih okrajov ta-

AMERIŠKA NARODNA ŠEGA.

Slika nam kaže skupino newyorških deklet, ki so na "Hallowe'en party" poskušale težaven trik — vzeti jazbolko z zobni iz vode. Trik je navodek kako priprost — toda le poskušajte . . .

ko majhne davke, da so komaj vredni tega imena.

Noviec iz zunanjega sveta ter sosednih mest dobivajo ti prosti ljudje v obliku velikega letnika, ki je nabit vsak dan v neki hiši v glavnih ulicah te ali onemiasi. Človek si labko predstavlja v duhu, kakšne agonije duha so morale pristreti strelilne ženske pred par leti, ko so dan za dnevnim čakalem na poročilu s tako strelilnimi bojišči, v večnem strahu, da najdejo med padlimi, tudi imena svojih dragih.

Domači kmetje predstavljajo intelligenten in čeden rod, v koga žih se pretakajo preeč Španške krv. Zejo se zanimajo za tujec ter so bolj vlijudni proti njim kot pa kmetje v nekaterih drugih francoskih departmента.

Govore s prav posebno vmem in ljubeznijo o svoji ožji domovini ter imajo popolnoma prav. Neizvlečno bi bilo, ce bi ne znali cenni darov narave, ki je bila prav posebno v teh krajih neizvlečno radodarna. Kmetje so trdo zaposleni tekom pomladinskih in poletnih mesecev, da lahko pravljajo ter se oddahnejo tekom strogih zimskih mesecev. Njih glavni opravki je živinoreja ter posiljanje v bližnja mesta na trgovinje, vole, krave in ovce. Žita in drugih poljskih pridelkov se pridelava na njih ozeriju ravno toliko, da zadostuje za njih lastno potrebo in za živinsko krmbo. — Glavna hrana teh kmetov obstaja iz žitnih, to je močnatih jedil.

Na dvorišču neke stare granitne hiše, zgrajene v pričetku osma najstega stoljetja, mlati oči na uravn svetopisemski način in pri tem mu pomaga neki mlajši član družine. Stari mož stoji sredi kupa slame, ki obsegata nekako petnajst kvadratnih čevljiev, ter vodi dva konja, ki se gibata v krogu ter stopata po žitu. Enoličnost tega opravka prekine od časa do časa zreba, ki pride h kobil, da zuheta od nje svetega mleka. Sir, ki je preživel tri leta ob Sommi ter nekaj mesecev v Sotinu, je izgubil v vojni en prst. Žena mladega moža je prišla iz kuhinje, kjer je pripravljala neko domačo močnato jed. Takoj se je obrnila vsa pozornost nanjo. Cna je pravega jaznega tipa in njeni temne kastiljske oči pričajo, da je bil njen oče rojen na Španskem.

Rekla je, da je padel njea brat v vojni in da sta se dva nadaljnja vrnila, a že na malo časa, nakar sta zopet odšla. Rekla sta, da v mestu lahko boljše in hitrejše služita denar. — Težko je za mojo mater. — je pojasnila, — a končno jima ne moremo zameriti. — To je posledica vojne. Še vedno triptita ter sta nemirna in nervozna.

Povočna dekleta.

Z današnjimi dekleti je velik vriž. Če se človek zagleda v katero dekle za sekundo, pa ga hoče vleči pred ottar, ali pa pred pomicijo.

ADVERTISEMENTS.

POŠILJANJE DENARJA

CEKI MONEY ORDRI KABLI — DENARNE VREDNOSTI

Naša posebnost je hitro, točno in matančno pošiljanje vrednosti.

**Jugoslavijo,
Cehoslovakijsko,
Avstrijo,
Italijo**

in vse druge dele sveta.

Zadovoljnost zagotovljena.
Vprašajte!

**The Progress
National Bank
of New York**

Mon. John Burke : predsednik
Stan. Karloš & Burke, New York
Bisni zavodnik Zdrav. držav.
A. H. Walsh : posrednik
M. R. Taylor : blagajnik
28th St. & 7th Ave., New York
Stan Federal Reserve Bank

Zanimiv interview dr. Korošca.

Pred svojim odhodom iz Sarajeva je dal dr. Korošec uredniku sarajevske "Večerne Pošte" interview, ki vsebuje odgovore na tretnoto najaktualnejša vprašanja.

Prvo vprašanje: — Kako presojate, g. poslanec, spor naše države z Albanijo? Ali je naša akcija v zvezi z gotovim stalnim pravcem naše vnanje politike?

Odgovor: — Naša akcija napram Albaniji ima svoj določen pravec. Tega pravec pa ne pozna vsa naša politična javnost, ampak samo generalsteb in nekaj uradnikov v našem ministrstvu vnanjih zadev. Naš generalsteb zahteva "korekturo meje" napram Albaniji, toda ali veste, kaj pomeni za malo Albanijo tudi rajmanj korektura? Mnogo! M: stožimo na albanski meji že tri leta pod orojem, za to varstvo smo potrošili že skoraj dve milijardi dinarjev, toda diplomatsko naša zahteva po "korekturi" ni bila niti najmanj pripravljena, pač pa se je Pašić odločil, da gre v Pariz. Mi se bomo sigurno pokorili volji entente in zaradi tega ni misliš na kakšen večji spopad. Po mojih mislih so naše finančne in vojaške žrtve za ono zagonetno našo albansko politiko že dovolj velike.

Drugo vprašanje: — V nekih opozicionalnih krogih smatrajo akcijo Stojana Protiča za poslednji poskus stabilizacije odnosajo med vsemi tremi plemenami. Ali mislite tudi vi tako? Ali more Protič računati na Radičeve sodelovanje? Kakšno stališče zavzema v tem oziru Ljudska stranka?

Odgovor: — Odnosajo med vsemi tremi plemenami so zastrupljeni, a Protič želi sedaj na mirem način in po najkrajši poti urediti samo njihove politične pravne odnosajo. Mislim, da se mu to ne bo posrečilo, ker mu bosta manjkala dva čimeljka za uspeh: radikalni in radičevi. Radič ne bo prišel v Belgrad pred novimi volitvami. Naša Ljudska stranka se bo borila kot opozicija za revizijo ustave, za — avtopravost Hrvatov in Slovencev, proti hegemoniji Srbov in za realizacijo svojega naprednega knižkega in delavskega programa. Na poganjih med Protičem in Radičem obsojamamo samo to, da smatra Radič za hrvatski interesno sfero samo štiri hrvatske županije, t. j. varaždinsko, zagrebško, belovarsko in požeško, ne skrib pa za treditev odnosajo med Hrvati in Srbi v ostalih pokrajih: v Bosni in Hercegovini, v Štici in v Sremu, in ta prepriča brez diskusije njihovi usodi. V tem oziru mi akcije Radiča in Stojana Protiča ne bom nikdar podpirali. Kolikor ho v moči naše Ljudske stranke, nebo ona nikdar dopustila, da padajo Bosna in Hercegovina, Srem in Štika v čisto srbsko interesno sfero: zato smatra s svojega čisto hrvatskega vidika za narodno izdajstvo vsako akcijo, ki dela za razkosanje hrvatskih pokrajin in hrvatskega naroda.

Treće vprašanje: — Ali vam je znano, g. doktor, pod kakšnimi pogojimi so nam posredile posojilo Anglija, Francija in Hollandija? Ali naj znači to početek nove, stvarnečne finančne politike?

Odgovor: — Kolikor je meni znano, nam ponujajo posojilo pod jasnost strašnimi pogojimi. Obresti in garancije, ki jih zahtevajo od nas, so nekaj naravnost ponujačega. O finančni politiki pri nas sploh ni mogoče govoriti, ker so bili doslej vsi naši finančni ministri samo diletanti, ki nikdar niso znali spraviti dohodkov s stroški v sklad. V upravi finančnega ministra vlada popolen kaos. Mislim, da se bo kmalu zgordila nesreča, če pojde naš finančni minister sam po posojilo v inozemstvo.

Cetrto vprašanje: — Še eno vprašanje na vas, kot bivšega ministra za promet: Zakaj se tako pritiska na zgraditev jadranske železnice preko Črnogora, mino Bosne in Hercegovine in mimo Sarajevo?

Odgovor: — Železniško zvezo med Belgradom in Kotorom propagirajo najbolj vsled tega, ker se zastopniki onih sibiskih krajev bolj interesirani pri tem vprašanju kakor zastopniki Dalmacije in Bosne. Vrhutega je uprava ministra za promet sestavljena tako, da je bolj naklonjena železniški zvezi preko čisto srbskega ozemlja. — Politična javnost v naši kraljevini je nezreal, zato se da pri nas razvijati tudi o največji neumnosti: kakor o resnem problemu.

Našak si želiš sam. Kakor pri — času Nerona. To je modni svet, to je živiljenje, katerega sem iskal in ki ga isče vsakdo, ki ljubi veselje, ki isče za kratek čas oponjnost velikomesnega zraka.

To je svet, katerega potrebuje igralec, da ga more na odrusno snemati, to je boherna gornjih dežetisločev, oni svet, v katerega te vleče kakor večjo k laci — fata morgana . . .

To ni dena in morda, ki se žbirat, k flirtu, ne, to je mondina, prava haute voile.

Tako gredo jutra v veselju in zlobudranju . . .

Nasprotje vsemu temu pa je klet, v kateri prebedijo noč v ženske zaljubljene ženske in zavajajo svoj večerni zasluzek. Najrazličnejše postave vidiš on: nedolžne obrazne, kotote z odrusnimi našminkanimi lici, ki po lovu po Friderikovi cesti iščejo prijatelje; melanolično sedeče ali sloneče v najrazličnejših pozah polegajo na divan.

Odlične rodbine s svojimi hčerjami dajejo tu zastanke. Eleganti flaneri iščejo svojih žrtev. Človek sedi ondi tako prijetno občuduje, kakor v topli kopeli. V evetočem zavetju lavorja se seznamlja, zabavlja in spetkarenja nikoli Meni pa ni bilo na počitnicah nikdar za "vprašanje". Zato sem se radoj rasišč tja, kjer se ne "zavajlja", in kjer je vedno dosti lepih žensk. Tu je bilo zastopano vse, kar sem želel videti in spoznati.

Popoldne je v tej kavarni najudobnejše: odpočišč se od galerij, muzejev, razstav in od kolovratov na mestu.

Odlične rodbine s svojimi hčerjami dajejo tu zastanke. Eleganti flaneri iščejo svojih žrtev. Človek sedi ondi tako prijetno občuduje, kakor v topli kopeli. V evetočem zavetju lavorja se seznamlja, zabavlja in spie svoje vtilne in pismne.

Toda večer v tej kavarni, večer se spremeni v bajko iz tisoč in ene noči. Ko nastopi tema in razprostre svoje peroti, se zasevijo luči v najrazličnejših barvah in po Friderikovi cesti letajo večje, ki omilijo, krožijo ob kanalabrih, v svojih izzivajočih prozornih svilenih toaletah, kažo konture svojih udov. Male nočnice v svilenih nogavicah tičete v lakastih čeveljčkah, v katerih se komaj premikajo in koketno zibelijo v bokih. Parfumi ti zadajo.

Toda prihaja novo živiljenje v tisto kavarno, nov svet, velikomešni zrak vddihavaš. Na stenah se ti reže ūani, pijani silen z bahantkami se ti guga pred očmi. Svišči ūumi, brillanti se svetijo in lomijo svoje žarke v tisočerih barvah, flirt in pridružen smeh čuješ tu in tam. V zelenih ložah skrajno led, žareče oči meješke, in gorje ti, ako pregloboko pogledas vanje.

To je živiljenje starega Rima za gov. Občinske volitve v Bolgarski. Kakor poročajo bolgarski listi, niso dobili komunisti večine pri občinskih volitvah. Meščanske stranke so se povsod vdeležile, volitev, kar je povečalo njihovo moč in okrepilo položaj vlade proti volji opozicionalnih krogov.

Vdova Lerož. Spisal E. Gaboriau.

Prevedel za "Glas Naroda" G. P.

Francoski detektivski roman.

59

(Nadaljevanje.)

Oče in sin sta izmenjavala poglede, ki niso kazali niti simpatije, niti prijateljstva.

— Gospod, — je rekel končno stari grof, — od sedaj naprej je ta hiša vaša. Od tega trenutka naprej ste grof Commarin. Posamezate se zopet pravice, katere so vam odvzeli. Čakajte, predno se zahvalite. Hočem vam takoj od početka prihramiti vsa napena razumevanja. Če bi bil jaz mojster položaja, bi vas nikdar ne prisnjal. Albert bi bil ostal na mestu, kamor sem ga postavil.

— Jaz vas razumevam, gospod, — je odvijnil Noel. — Ne mislim, da bi kedaj storil korak kot ste ga storili vi, ko ste me oropali mojih pravice. Recem pa, da bi nastopal kot vi, že bi storil tak korak. Vaše stališče je preveč odlično, da bi dovolilo prostovoljno prisnjanje. Tisočkrat boljši bi bilo tajno nadaljevanje s krijevo kot pa izpostaviti vaše ime komentarjem zlobnih.

Ta odgovor je presestil grofa in sicer na prijeten način. Svojega zadovoljstva pa ni dokazal na zunaj. Nadaljeval je s še ostrejšim glasom:

— Jaz ne morem zahtevati od vas nikakega nagnevanja. Jaz tuši ne posim žanž. Zahtevam pa ed vas skrajno spoštovanje in pokornost. Tradicijonsko je v naši hiši, da sin nikdar ne prekine náčeta, kadar slednji gevor. To pa ste ravnokrat storili. Ofraci námajo pravice soditi svojih staršev. Tudi to ste storili. Ko sem bil jaz star štirideset let, je moj oče izpeljel nazaj v otroško dobo. Ne spomjam pa se, da bi kedaj dvignil svoj glas nad njegovega. Jaz sem dosti izdal, da opremim Alberta z vsem potrebnim, — s služabnikami, konji in vozovi. Dovolil sem nesrečnemu fantu, tudi štiri tisoč frankov na mesec. Da napravim konec vsem neučinkom govorjam in olajšam; vaše stališče, sem sičen, da boste zavzeli bolj važno stališče v hiši in sicer radi mene. Vašo mesecno rento bom zvišal na šest tisoč frankov, katera boste, kot upam, izdali na tak namen, da boste dali kar najmanj povda za smenje. Opomniti vas moram, da boste skrajno previdni in da pazite naše. Pretehtajte svoje besede in prenosite vnaprej vse svoja dejanja. Vi boste predmet opazovanja od strani tisočih nesramnih ostopačev, ki sestavljajo naš svet. Vaše napake bodo v njih največja žabava. Ali se znate boriti?

— Precej dobro.

— Ali znate jekati?

— Ne, v šestih mesecih bom dober jezdec ali si pa zlomim vrat.

Umetno je biti dober jezdec, ne da bi si človek pri tem zlomil vrat. Sedaj pa naprej. Vi seveda ne boste stanovovali v sobah Alberta. Te sobe bodo vedno zapete, kakor hitro bo izginila policija. Hvala Bogu, hiša je velika. Stanovali boste v drugem kriku, s posebnimi stopnjicami in posebnimi vhodom. Služabniki, konji, vozovi in drugo bo pripravljeno v najkrajšem casu. Na dan, ko se te polastili vsega tega, se morate vesti kot da ste tu doma že leta in leta. Seveda bo nastal velik škandal, a temu se ni mogoče izogniti. Pametno oče bi vas mogoče poslal za par mesecov na avstrijski ali ruski dvor, a v tem slučaju bi bila taka previdnost vse preje kot na mestu. Veliko boljši je nenadni izbruh, ki se kmalu pomiri kot pa so pribajane govorice, ki gredjo neprestano naprej. Izvajajte javno mnenje in v osmih dneh bo izčrpalo svoje argumente. Povest bo postala stara. Na delo torej. Se danes zvečer bodo delavek tukaj. V prvi vrsti pa vas moram predstaviti služabnikom.

Da napravito, je hotel grof pozvani, a Noel ga je vstavil.

Od pričetka tege pogovora se je potikal odvetnil: po pokrajnah tisoč in ene moči, s čarobno svetliko, v svoji roki. Dejstvo je stavilo v seno njegove najbolj divje sanje. Presenečen je bil vsprimeno besed grofa ter je moral napeti vse svoj sila, da se bori proti vrtoglavici, ki se ga je hstela lotiti, ko je spoznal celi obseg svoje sreče.

Kljub temu pa je vedel, da mora biti hladen. Njegovo lice je bilo vajeno prikrivati najbolj tajne misli in strasti.

Dovolit, mi — je rekel, — ne da prestopil meje skrajnega rešepka, da rečem par besed. Ginjen sem, bolj kot morem povestati, vspriče vaše dobre. Kljub temu pa vas prosim, da počakate z izrazi te dobre. Prilog, katerega vam hočem staviti, se vam bo mogoče zdel vreden premisleka. Meni se zdi, da zahteva položaj največje delikatnosti. Dobro je zaničevali javno mnenje, a ni dobro izvajati ga. Jaz sem uverjen, da me bodo soditi z največjo strogoščjo. Če se nastaniam tako naglo v vaši hiši, kaj bodo rekli? Izgledal bom kot zmagač, ki ne misli, da gre preko trupelj premaganih, dad osreč svoj cilj. Očitali mi bodo, da sem legel v posteljo, ki je še gorka od telesa Alberta. Brez dvoma me bodo primerjali z Albertom. Primerja pa bo zelo neugodna zamica, kajti izgledal bom kot triumfator v času, ko je zadela našo hišo velika nesreča.

Grof je poslušal brez zunanjih znamenj neodobravanja, kajti brez dvoma je spozal upravičenost teh ugovorov.

Noel si je mislil, da je njegova osornost bolj hlinjena kot resnina in to mu je dajalo pogum.

— Prosim vas torej, gospod, — je nadaljeval, — da mi dovolite, da za enkrat ne izpremenim načina svojega življenja. Če se ne počakam, bodo vse malcijočne govorice izpuhete v zrak. Puštil bom, da se bo javno mnenje sezvanilo s prihajajočim izpremembo. Veliko dobrega tiči v tem, da se ne presenetiti sveta. S tem, da bom čakal, ne bom izgledal kot vsljivec. Odsoten bom imel vedno prednosti, katere ima nepoznavni. Pritegnil bom k sebi dobro mnenje vseh onih, ki so zavidali Alberta. Dobil bom k tem branilec vse one služabnike, ki bi me napadli, jutri, če bi mi jo moje povišanje prehitro. Razventege pa se tem notom lahko privadi in tej nenadni izpremembi v moji sreči. Ne smeni pristni v vaš svet, ki je sedaj moj svet, manire parvenja. Moje ime mi ne sme biti na poti ali nadležno kot slabu napravljeni zimska sukna. Na ta način mi bo mogoče popraviti doma in brez trošča napake moje prejšnje vzgoje.

Mogoče bi bilo to najbolj pametno, — je zamrmaril grof.

To privoljenje, tako hinko dobljeno, je presenetil Noela. Misil je, da ga hoče grof le preiskusti. V vsakem slučaju pa je sedaj triumfiral, ali s pomočjo svoje zgornosti ali pa s tem, da se je izognil nastavljeni in upasti. Njegova držnost je postala večja in sklenil napraviti iz samega sebe mojstra v vsakem oziru.

Moram dostaviti, gospod, — je nadaljeval, — da mi je treba proizvesti gotove izpremembe v samem sebi. Predno prevzamem dolžnosti svojega novega življenja, moram končati one svojega prejšnjega življenja. Imam prijatelje in klijente. Ta dogodek me je presenetil ob času, ko sem pričel žeti sad naporov desetih let, desetih let trdnega dela in ustajanja. Zaenkrat sem še sejal. Pripravil sem se ravno na žetev. Moje ime je postalno znamo.

in pridobil sem si tudi nekaj upliva. Priznam brez sramote, da sem imel dosedaj ideje in naziranja, ki bi se ne prilegal teji hiši in ne mogoče bi bilo danes ali jutri...

— Ah, — ga je prekinil grof, — vi ste bili liberalci. To je zelo moderna bolezna. Tudi Aloret je bil velik liberalec.

(Dalej prihodnje.)

Reka v italijanski pesti.

Italija se je zajedla v Reko. Vse mesto, pristanišče, promet, vse je odvisno zgolj od nje. Neodvisna reška država je povsem odvisna od Italije.

Strašno je gospodarila doslej Italija na Reki. Svojim ljudem je pustila, da se delati kar so hoteli. Imejte mesta, ki je bilo na poletju razpolaganje, plenili so, ropali in preslavili Annunzio, ki je prišel na Reko z malim kovčegom, ki odset obložen s težko nabimi številnimi zaboji. Vse reško bogastvo je izginilo, blagajne so prazne. Pa kako brez potrebe so trtili denar! Raznili ušljubencev jih je bilo na Reki nad 3700. Na vsek par tudi en javni nameščenec. Ogorčni stroški, večinoma nepotrebni! Ali Italija je potrebovala tlačiteljev domačega reškega prebivalstva, da nimoglo priti do svoje besede. Da je držela. Rečene se bolj k tloru, je zelo razrežno podpirala razne elemente. Nič več ir nič manj nego devet milijonov krov reške valute potem pa še posebej za nezaposlene 700.000 lir je izplačala Reku tekora treh let na podporah. Sedaj ima Italija v rokah vse mestna podjetja, zasedla je pristanišče in zeleznice, in reški dohodki se imajo stekati v roke njenih uradnikov na Reki. — Italija pravi: — jaz sem potrošila za Reko nad eno milijardo in pol lir, jaz sem omogočila neodvisnost Reke. Zato pa hoče Italija odškodnino. Reka je mora plačati.

Skraino težke so razmere na Reki. Domače ljudstvo si isče izhoda iz teh žalostnih razmer in sanja o takojšnjih koreninah izprembalih v upravi neodvisne svoje države, hrepent po prometu in delu, da bi pristanišče in industrije oživelj, ali italijanski državni tožje pravijo: le ne se prenagliči! In Italija se res ne misli prenagliči, marveč hoče ostati na Reki! V sedanjih razmerah pa se je že tušti vse, eni bolj, drugi manj, odkiščeno klanjajo do tal. Zanella kriči "Evviva l'Italia!" skupno s fanatičnim Belašičem, in zastopnik reškega trgovstva Wurzer, je v svojem govoru v skupščini nagašal vdanostnega včvta trgovskega sloja do velike italijanske domovine.

Ta Wurzer je sicer stvarno omenjal položaj trgovcev in potrebo novega trgovskega življenja. Vzkljnikil je v svojih izvajanjih: — Sime commerce nula est vita. — Res je to, in to morajo imeti pred očmi Rečani. Zaeno pa se morajo zavedati, da je kriva že skrajno nezmoščna stanja na Reki izključno Italija, ta preljuba velika mati! Wurzer ni Zanellu pristaš, marveč ga je poslala v zbornico narodna demokratična stranka. Trgovska tajanstvo v vladu že ni zasedeno. Začasno je vodi Zanella sam Wurzer je govoril v imenu trgovcev, pooblaščen v to. Tako vidimo trgovstvo, ki kliče po složnem delu v prospeli Reke, na strani konstitutivne majhnine, katera bremenita po aneksiji z Italijo, kakor sta to v prvih dneh sej slovensko izjavila njena zastopnika Bellaschi in Sussmel. Pa tudi glede Baroša je zastopnik reškega trgovstva na znanim stališču. Povod za Italijo! Torej povod proti Jugoslaviji! Tako je ob današnjem včtem položaju. Ta nesrečni Baroš! Ali bi ne bilo lepo in prav, da bi se Reka približala Jugoslovani z Barošem? Saj vendar treba pritiči z dobrimi ednočasnim napram Jugoslovom! Reka s tem dejanski ne izgubi nič, pridobi pa naklonjenost Jugoslovom. — In jugoslovenska naklonjenost Reki je več vredna nego sto Baroš! Trgovski zastopnik z Reke, ki se drži krila matere Italije, pa niza na Baroš, je slab branitelj reških trgovskih interesov!

Reške razmere se pač še razmotavajo in razvijajo in razvile bi se dobro prav kmalu, ako bi veljala volja onih Recanov, ki prav izvajajo mesto v sredini tega. Recanov, ki pravijo, da je to, in to morajo imeti pred očmi Rečani. Zaeno pa se morajo zavedati, da je kriva že skrajno nezmoščna stanja na Reki izključno Italija, ta preljuba velika mati! Wurzer ni zastopnik reškega trgovstva na znanim stališču. Povod za Italijo! Torej povod proti Jugoslaviji! Tako je ob današnjem včtem položaju. Ta nesrečni Baroš! Ali bi ne bilo lepo in prav, da bi se Reka približala Jugoslovom z Barošem? Saj vendar treba pritiči z dobrimi ednočasnim napram Jugoslovom! Reka s tem dejanski ne izgubi nič, pridobi pa naklonjenost Jugoslovom. — In jugoslovenska naklonjenost Reki je več vredna nego sto Baroš! Trgovski zastopnik z Reke, ki se drži krila matere Italije, pa niza na Baroš, je slab branitelj reških trgovskih interesov!

Reške razmere se pač še razmotavajo in razvijajo in razvile bi se dobro prav kmalu, ako bi veljala volja onih Recanov, ki prav izvajajo mesto v sredini tega. Recanov, ki pravijo, da je to, in to morajo imeti pred očmi Rečani. Zaeno pa se morajo zavedati, da je kriva že skrajno nezmoščna stanja na Reki izključno Italija, ta preljuba velika mati! Wurzer ni zastopnik reškega trgovstva na znanim stališču. Povod za Italijo! Torej povod proti Jugoslaviji! Tako je ob današnjem včtem položaju. Ta nesrečni Baroš! Ali bi ne bilo lepo in prav, da bi se Reka približala Jugoslovom z Barošem? Saj vendar treba pritiči z dobrimi ednočasnim napram Jugoslovom! Reka s tem dejanski ne izgubi nič, pridobi pa naklonjenost Jugoslovom. — In jugoslovenska naklonjenost Reki je več vredna nego sto Baroš! Trgovski zastopnik z Reke, ki se drži krila matere Italije, pa niza na Baroš, je slab branitelj reških trgovskih interesov!

Da napravito, je hotel grof pozvani, a Noel ga je vstavil.

Od pričetka tege pogovora se je potikal odvetnil: po pokrajnah tisoč in ene moči, s čarobno svetliko, v svoji roki. Dejstvo je stavilo v seno njegove najbolj divje sanje. Presenečen je bil vsprimeno besed grofa ter je moral napeti vse svoj sila, da se bori proti vrtoglavici, ki se ga je hstela lotiti, ko je spoznal celi obseg svoje sreče.

Kljub temu pa je vedel, da mora biti hladen. Njegovo lice je bilo vajeno prikrivati najbolj tajne misli in strasti.

Dovolit, mi — je rekel, — ne da prestopil meje skrajnega rešepka, da rečem par besed. Ginjen sem, bolj kot morem povestati, vspriče vaše dobre. Kljub temu pa vas prosim, da počakate z izrazi te dobre. Prilog, katerega vam hočem staviti, se vam bo mogoče zdel vreden premisleka. Meni se zdi, da zahteva položaj največje delikatnosti. Dobro je zaničevali javno mnenje, a ni dobro izvajati ga. Jaz sem uverjen, da me bodo soditi z največjo strogoščjo. Če se nastaniam tako naglo v vaši hiši, kaj bodo rekli? Izgledal bom kot zmagač, ki ne misli, da gre preko trupelj premaganih, dad osreč svoj cilj. Očitali mi bodo, da sem legel v posteljo, ki je še gorka od telesa Alberta. Brez dvoma me bodo primerjali z Albertom. Primerja pa bo zelo neugodna zamica, kajti izgledal bom kot triumfator v času, ko je zadela našo hišo velika nesreča.

Grof je poslušal brez zunanjih znamenj neodobravanja, kajti brez dvoma je spozal upravičenost teh ugovorov.

Noel si je mislil, da je njegova osornost bolj hlinjena kot resnina in to mu je dajalo pogum.

— Prosim vas torej, gospod, — je nadaljeval, — da mi dovolite, da za enkrat ne izpremenim načina svojega življenja. Če se ne počakam, bodo vse malcijočne govorice izpuhete v zrak. Puštil bom, da se bo javno mnenje sezvanilo s prihajajočim izpremembo. Veliko dobrega tiči v tem, da se ne presenetiti sveta. S tem, da bom čakal, ne bom izgledal kot vsljivec. Odsoten bom imel vedno prednosti, katere ima nepoznavni. Pritegnil bom k sebi dobro mnenje vseh onih, ki so zavidali Alberta. Dobil bom k tem branilec vse one služabnike, ki bi me napadli, jutri, če bi mi jo moje povišanje prehitro. Razventege pa se tem notom lahko privadi in tej nenadni izpremembi v moji sreči. Ne smeni pristni v vaš svet, ki je sedaj moj svet, manire parvenja. Moje ime mi ne sme biti na poti ali nadležno kot slabu napravljeni zimska sukna. Na ta način mi bo mogoče popraviti doma in brez trošča napake moje prejšnje vzgoje.

Mogoče bi bilo to najbolj pametno, — je zamrmaril grof.

To privoljenje, tako hinko dobljeno, je presenetil Noela. Misil je, da ga hoče grof le preiskusti. V vsakem slučaju pa je sedaj triumfiral, ali s pomočjo svoje zgornosti ali pa s tem, da se je izognil nastavljeni in upasti. Njegova držnost je postala večja in sklenil napraviti iz samega sebe mojstra v vsakem oziru.

Moram dostaviti, gospod, — je nadaljeval, — da mi je treba proizvesti gotove izpremembe v samem sebi. Predno prevzamem dolžnosti svojega novega življenja, moram končati one svojega prejšnjega življenja. Imam prijatelje in klijente. Ta dogodek me je presenetil ob času, ko sem pričel žeti sad naporov desetih let, desetih let trdnega dela in ustajanja. Zaenkrat sem še sejal. Pripravil sem se ravno na žetev. Moje ime je postalno znamo.

Mogoče bi bilo to najbolj pametno, — je zamrmaril grof.

To privoljenje, tako hinko dobljeno, je presenetil Noela. Misil je, da ga hoče grof le preiskusti. V vsakem slučaju pa je sedaj triumfiral, ali s pomočjo svoje zgornosti ali pa s tem, da se je izognil nastavljeni in upasti. Njegova držnost je postala večja in sklenil napraviti iz samega sebe mojstra v vsakem oziru.

Moram dostaviti,